

Силабус курсу:

ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ПСИХОЛОГА

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Ступінь вищої освіти:	магістр
Спеціальність:	053 Психологія
Рік підготовки:	1
Семестр викладання:	весняний
Кількість кредитів ЄКТС:	4,5
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	екзамен

Автор курсу та лектор:

д. психол.н., проф., Лосієвська Ольга Геннадіївна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

професор кафедри психології та соціології

посада

infinity88lug@gmail.com

+38-066-510-38-
85

Вайбер за
номером

згідно із графіком
консультацій

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

Викладач практичних занять:*

посада

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

* – 1) дані підрозділи вносяться до силабусу в разі, якщо практичні та (або) лабораторні заняття проводить інший викладач, котрий не є автором курсу та лектором; 2) припустимо змінювати назву підрозділу на «Викладач лабораторних та практичних занять:», якщо лабораторні та практичні заняття проводить один викладач, котрий не є автором курсу та лектором.

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

Формувати у здобувачів вищої освіти знання та навички: опанування інформацією щодо змісту, видів, закономірностей розвитку та функціонування різних психічних, соціально-психологічних та особистісних явищ, розуміти цілі, методологію та методи професійної діяльності психолога; здатність використовувати знання для здійснення практичної професійної діяльності: розробка та впровадження програм психодіагностики, корекційно-консультативної роботи, тренінгів; співпраця з фахівцями з інших галузей; здатність до системного мислення, аналітико-синтетичної діяльності, узагальнення та інтерпретації даних, критичного осмислення наукових принципів, тверджень, методів тощо.

Результати навчання:

Знати: історію розвитку та сучасні проблеми психологічної науки; поняття про особистість та індивідуальність, структуру особистості і рушійні сили її розвитку; основні сфери та види діяльності психолога; основи психодіагностики та психологічного консультування; психологічні закономірності спілкування і взаємодії людей у групах, міжгрупові відносини, закономірності психічного розвитку людини (віковий аспект); основні закономірності психології освіти; критерії норми і патології психічних процесів, станів, діяльності людини, шляхи і засоби компенсації та відновлення норми.

Вміти: використовувати набуті нові знання та розробки у практичній діяльності; професійно орієнтуватися у сучасних теоретичних підходах та практичних напрямках; уміння самостійно опрацювати наукові джерела, актуалізувати актуальні новітні світові розробки, що носять теоретичний характер та практичне застосування; вміння використовувати теоретичні знання для розробки, впроваджувати та новітні розробки психодіагностики, корекції, консультування, психотерапії.

Передумови до початку вивчення:

Базові знання та уявлення з загальної психології, психодіагностики, основ психологічного консультування, клінічної психології, психології індивідуальних відмінностей, педагогічної психології, соціальної психології, експериментальної психології та ін.

Мета курсу (набуті компетентності)

В наслідок вивчення даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуде наступних компетентностей:

1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.
2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.
3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.
4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

5. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

6. Здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.

7. Дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	Тема 1.-2. Етичні принципи роботи психолога. Місце психології в системі людинознавства.	денна 4/0/4 заочна 0,5/0/0,5	Місце психології в системі людинознавства. Законодавчі акти України про соціально-психологічну службу. (Загальна декларація прав людини. Європейська соціальна хартія. Конвенція про права дитини.). Етичні принципи роботи психолога. Кваліфікаційна характеристика посади психолога. Етичний кодекс практичного психолога. Законодавчі акти України про соціально-психологічну службу.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання Презентації
2.	Тема 3. Знання, концепції, напрямки та школи психологічної науки (вітчизняні та зарубіжні вчення).	денна 2/0/2	Знання, концепції, напрямки та школи психологічної науки (вітчизняні та зарубіжні вчення). Аналіз умов і чинників в розв'язуванні проблем, вміння робити відповідні висновки, визначати план дій, оптимізувати свою діяльність, виокремлюючи головне і другорядне. Основні положення Концепції про Національну систему соціально-психологічної служби України.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання Презентації
3.	Тема 4. Професія психолога та її особливості в різних сферах суспільної практики. Поняття професійна компетентність. Професійні компетенції психолога.	денна 2/0/2	Професія психолога та її особливості в різних сферах суспільної практики. Поняття професійна компетентність. Професійні компетенції психолога. Організація системної психологічної допомоги. Грамотне використання прикладних методів і технологій відповідно до поставлених цілей і завдань. Навчання та психологічний супровід дітей з особливими потребами. Нормативна база.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання Презентації
4.	Тема 5. Професія психолог. Аспекти надання професійних послуг.	денна 2/0/2 заочна 0,5/0/0,5	Професія психолог. Аспекти надання професійних послуг. Комунікативний аспект спілкування психолога. Звітна документація, підвищення відповідальності медичного психолога.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання Презентації
5.	Тема 6. Професійні знання, професійні вміння, професійні	денна 2/0/2 заочна	Професійні знання, професійні вміння, професійні навички психолога. Наявність професійно-	Участь в обговоренні Тести

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
	навички психолога.	0,5/0/0,5	особистісної позиції, бажання особистісно та професійно зростати, розвиватися. Володіння спеціальною термінологією, логіка, мова, формулювання рекомендацій. Розвинена мова, високий рівень логічного мислення, здатність аналізувати і узагальнювати інформацію, робити відповідні висновки. Загальна Декларація Прав Людини (ЗДПЛ) - декларація, прийнята Генеральною Асамблеєю ООН 10 грудня 1948 року.	Індивідуальні завдання Презентації
6.	Тема 7. Практичний інтелект як ресурс і результат професійної компетентності професійного психолога.	денна 2/0/2	Формування професійної компетентності майбутнього психолога (технології розвитку складових). Адекватне використання спеціальної термінології, формулювання психологічних рекомендацій доступною і зрозумілою мовою з урахуванням особливостей клієнта. Закон від 05.09.2017 № 2145-VIII (Редакція станом на 02.07.2023). Закон України «Про освіту» (Прийняття від 05.09.2017. Набрання чинності 28.09.2017)	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання Презентації
7.	Тема 8. Формування професійної компетентності майбутнього психолога (технології розвитку складових).	денна 2/0/2 заочна 0,5/0/0,5	Формування професійної компетентності майбутнього психолога (технології розвитку складових), дотримання етичних принципів в роботі і конфіденційність в роботі з інформацією. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами (Стамбульська конвенція) (2011р); ЗАКОН УКРАЇНИ Про ратифікацію Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання Презентації
8.	Тема 9-10. Основні види діяльності психолога: психологічне консультування, психодіагностична робота та психологічна корекція.	денна 4/0/4 заочна 0,5/0/0,5	Основні види діяльності психолога: психологічне консультування. та психологічна корекція. Основні види діяльності психолога: психодіагностична робота. Обґрунтований підбір і впровадження застосування превентивних і корекційних програм і технологій відповідно до віку, проблемою, індивідуальними особливостями клієнтів. Забезпечення своєчасної і якісної консультативної допомогою	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання Презентації

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			клієнтам, які відчувають труднощі в навчанні, поведінці, адаптації та ін. Звітна документація, підвищення відповідальності психолога у системі освіти. Лист МОНУ від 02.08.2022 № 1/8794-22 "Щодо діяльності психологічної служби у системі освіти в 2022/2023 навчальному році	
9.	Тема 11. Загальна характеристика психотерапії, як складової практикуючого психолога, характеристика основних напрямів психотерапії.	денна 2/0/2 заочна 0,5/0/0,5	Загальна характеристика психотерапії, як складової практикуючого психолога, характеристика основних напрямів психотерапії. Побудова роботи на повазі особистості клієнта незалежно від віку, статусу, соціального стану, національної приналежності, віросповідання та інших особливостей клієнта. " Звітна документація, підвищення відповідальності психолога у системі освіти. Наказ Мінекономіки від 24.11.2020 №2425-20 "Про затвердження професійного стандарту "Практичний психолог закладу освіти"	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання Презентації
10	Тема 12. Діагностика професійно важливих якостей психолога. Професійний портрет спеціаліста психолога.	денна 2/0/2 заочна 0,5/0/0,5	Діагностика професійно важливих якостей психолога. Професійний портрет спеціаліста психолога: IQ, творчий потенціал, психічний стан, поведінкові особливості, спрямованість особистості, темперамент, характер, індивідуальні властивості особистості, що впливають на міжособистісні відносини; взаємини в групі, професійні властивості, характеристики мотиваційної сфери особистості. Лист ІМЗО від 30.10.2018 № 1/9-656 "Про перелік діагностичних методик щодо виявлення та протидії домашньому насильству відносно дітей	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання Презентації
1	Тема 13. Професійні навички роботи психолога у напружених ситуаціях.	денна 2/0/2 заочна 0,5/0/0,5	Загальна характеристика консультування, як складової практикуючого психолога, характеристика основних напрямів консультування. Побудова роботи на повазі особистості клієнта незалежно від віку, статусу, соціального стану, національної приналежності, віросповідання та інших особливостей клієнта. Лист МОН від 14.08.2020 № 1/9-436 "Про створення безпечного освітнього середовища в	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання Презентації

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			закладі освіти та попередження і протидії булінгу (цькуванню)”	
11	Тема 14. Особистісні диспозиції психолога як основа його готовності до професійної діяльності. Структура психологічної готовності психолога до професійної діяльності.	денна 2/0/2	Особистісні диспозиції психолога як основа його готовності до професійної діяльності. Структура психологічної готовності психолога до професійної діяльності. Рефлексія і оцінка діяльності. Конструктивне ставлення до власної діяльності. Здатність оцінювати ефективність проведених психологічних заходів, володіння методами статистики, самоаналізом, самокорекцією. Державно-цільові програми. Концепція розвитку охорони психічного здоров'я в Україні на період до 2030 року / від 27 грудня 2017 р. № 1018-р.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання Презентації

Рекомендована література:

1. Бібік Н.М. Компетентнісний підхід: рефлексивний аналіз застосування / Н.М. Бібік // Компетентнісний підхід в сучасній освіті. Світовий досвід та українські перспективи / під заг. ред. О.В. Овчарук – К., 2004. – С. 45–50.
2. Бочелюк В. Й. Психологія: вступ до спеціальності / В. Й. Бочелюк, В. В. Зарицька. [Навчальний посібник]. — К : Промінь., 2007– 225 с.
3. Гулай О.І. Компетентнісний підхід як основа нової парадигми освіти. / О.І. Гулай // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. – 2009. – № 1. – С. 41 – 51.
4. Заблоцька О.С. Компетентнісний підхід як освітня інновація: порівняльний аналіз / О.С. Заблоцька //
5. Вісник Житомирського державного університету. Серія: Педагогічні науки. – 2008. – Вип. 40. – С. 63–68.
6. Дуткевич Т. В. Практична психологія: Вступ до спеціальності / Т. В. Дуткевич, О. В. Савицька. — К. : Центр учбової літератури, 2010. - 256 с.
7. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія / Л. Е. Орбан-Лембрик. – К.: вид-во «Академвидав», 2005. – 448 с.
8. Технологія тренінгу / Упорядник : О. Главник, Г. Бевз / За загальною редакцією С. Д. Максименко. – К. : Плавник, 2005. – 112 с. – (Психологічний інструментарій)
9. Бандура А. Самоактуалізація як механізм формування інтегрованого стилю життя особистості / А. Бандура // Кроки до компетентності та інтеграції в суспільство: науково-методичний збірник. – К. : Контекст, 2000. – С. 236-238.
10. Бех І. Д. Виховання особистості / І. Д. Бех. – К : Либідь, 2008. – 848 с.
11. Гончарук Н. М. Соціально-психологічний тренінг як метод формування навичок саморегуляції у педагогів з синдромом психоемоційного вигорання / Н. М. Гончарук // Проблеми сучасної психології : зб. наук. пр. Кам'янець-Подільського нац. ун-ту ім. Івана Огієнка; Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – Кам'янець-Подільський, 2009. – Вип. 11. – С. 135–141.
12. Державна національна програма Освіта (Україна ХХІ століття) – К. : Райдуга, 1994. – 61 с.
13. Карамушка Л. М. Психологія освітнього менеджменту : навч. посібник / Л. М. Карамушка. – К. : Либідь, 2004. – 466 с.

- 14.Лосієвська О. Г. Теоретичні аспекти вивчення проблеми стресу в управлінській діяльності в закладах освіти / О. Г. Лосієвська, В. В. Байдик // Теоретичні і прикладні проблеми психології : зб. наук. праць Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля. – Луганськ: Вид-во СХУ ім. В. Даля, 2011.- Вип. 2 (26). – С. 90-97.
- 15.Людина. Суб'єкт. Вчинок. Філософсько-психологічні студії / за заг. ред. В. О. Татенка. – К. : Либідь, 2006. – 360 с.
- 16.Максименко С. Д. Психологія учіння людини : генетико-моделюючий підхід : монографія / С. Д Максименко. – К.: Видовничий Дім «Слово», 2013. – 592 с.
- 17.Максименко С. Д. Технологія спілкування (комунікативна компетентність учителя: сутність і шляхи формування) / С. Д. Максименко, М. М. Заброцький. – К. : Главник, 2005. – 112 с.
- 18.Овчарук О.В. Розвиток компетентнісного підходу: стратегічні орієнтири міжнародної спільноти /
- 19.В. Овчарук // Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи / під заг. ред. О.В. Овчарук. – К., 2004. – С. 5–14.
20. Онопрієнко О.В. Концептуальні засади компетентнісного підходу в сучасній освіті / О.В. Онопрієнко // Шлях освіти. – 2007. – № 4. – С. 32–37.
- 21.Пов'якель Н. І. Професіогенез саморегуляції мислення практичного психолога: монографія / Н. І. Пов'якель. – К.: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2003. – 294 с.
- 22.Побірченко Н.С. Компетентнісний підхід у вищій школі: теоретичний аспект / Н.С. Побірченко // Освіта та педагогічна наука. – 2012. – № 3. – С. 24–30.
23. Пометун О.І. Дискусія українських педагогів навколо питань запровадження компетентнісного підходу в українській освіті / О.І. Пометун // Компетентнісний підхід у сучасній освіті. Світовий досвід та українські перспективи / під заг. ред. О.В. Овчарук. – К., 2004. – С. 64 – 70.
24. Про вищу освіту: закон України від 01.07.2014 № 1556-VII // Відомості Верховної Ради. – 2014. – № 37 – 38. – ст. 2004.
25. Про освіту: закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII // Відомості Верховної Ради. – 2017. – № 38 – 39. – ст. 380.
26. Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти: постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1392 (із змінами, внесеними згідно з постановою КМ № 538 від 07.08.2013).
- 27.Степанов О. М. Основи психології і педагогіки / О. М. Степанов, М. М. Фіцула. – К. : Академвидав, 2003. – 502 с.
- 28.Стратегія реформування освіти в Україні: Рекомендації з освітньої політики – К. : «К.І.С.», 2003. – 296 с.
29. Recommendation 2006/962/EC of the European Parliament and of the Council of 18 December 2006 on key competences for lifelong learning. Brussels: Official Journal of the European Union, 30.12.2006. – pp. 10 – 18.

Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки з дисципліни «Професійна компетентність психолога» (до практичних занять й самостійної роботи здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання спеціальності 053 Психологія) / Електронне навчально-методичне видання. Сєверодонецьк: вид-во СХУ ім. В. Даля, 2023. – 72 с.

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання здобувач може отримати визначену кількість балів:

Інструменти та завдання	Кількість балів
Участь в обговоренні	10 (по 0,72 балів за 1 ЛК)
Практичні заняття	28 (14 практичних по 2 бали за 1 ПК)
Самостійна робота (контрольні роботи, реферати, есе, презентації, опрацювання наукової літератури тощо)	32
Підсумковий екзаменаційний (заліковий) тест	30
Разом	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Під час виконання завдань здобувач вищої освіти має дотримуватись політики академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності за курсом ґрунтується на внутрішньо-університетській системі запобігання та виявлення академічного плагіату. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями. Особистісна думка має бути викладена при поєднанні прояву вищої культури розуміння матеріалу та свідомості особистості з повним дотриманням авторського права. До основних вимог за курсом віднесено: посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. Перевірка текстів на унікальність здійснюється з використанням програмних засобів UNICHEK та Antiplagiarism.net

Перезарахування кредитів:

Здобувач вищої освіти може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні документу про проходження курсу здобувачу можуть бути перезараховані певні теми курсу та нараховані бали за завдання.

Завдання і заняття:

Всі завдання, передбачені програмою курсу, мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана.

Поведінка в аудиторії:

1. Здобувачі вищої освіти користуються у суспільстві всіма правами самостійних, дорослих людей, а тому мають виконувати всі правила внутрішнього розпорядку, що існують у Східноукраїнському національному університеті ім. В. Даля.

2. Основний вид діяльності здобувачів вищої освіти — навчання. Студентство в аудиторії є транслятором загальних норм культури поведінки: інтелігентність, точність, дисциплінованість, акуратність, відповідальність, тощо.

3. Здобувачі вищої освіти обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки.

Під час контролю знань здобувачі:

- є підготовленими відповідно до вимог даного курсу;
- розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб);
- не заважають іншим;
- виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.